

Carta de San Pablo a los GÁLATAS

Saludo

¹ Yü, Pablo cawãmecacu, Jesucristo cã caquetibujurotijoapóstol majū yu ãniña. Camasã aperã ūna beseri na caquetibujurotijoricu mee yu ãniña. Jesucristo, cã pacu Dios mena roque na caquetibujurotijoricu majū yu ãniña. Mai, Dios p̄ame cã macu Jesucristore cã catioyupi, cariacoatacu cã cañimiatacãrē. ² Bairi marĩ yarã Jesucristore catãgoasarã yu mena caaña mena, m̄ajãä yu woajoya, m̄ajãä Galacia yepa macãäna ñubueri majärē. ³ Bairi mai, marĩ Pacu Dios, marĩ Quetiupa Jesucristo mena caroa yeri cutajere m̄ajãä na jonemoáto. Caroaro yeri jõrõ ãnajẽ cutaje cãrē m̄ajãä na jonemoáto. ⁴ Mai, Jesucristo p̄ame yucupãipu uwiricaro mano riayupi marĩ carorije wapa. Tunu bairoa roro ati amarecóo macãäna marĩ caátiānie wapare netõõgu riayupi. Tore bairo baiyupi, marĩ Pacu Dios, Jesucristo pacu cã caboro jãgori yua. ⁵ Bairi yu p̄ame tiere masirõ, atore bairo ñi basapeoya: “¡Nocãrõ cañu cã ãniñati marĩ Pacu Dios! Tocãnaçã rãm̄ha cañu nicõä ninucûḡmi. Bairoa to baiáto,” ñiña yua.

No hay otro mensaje de salvación

⁶ Ñamerẽ bætioro yu tãgoña yapapuaya, Diore catãgoasaricarã nimirãcãä, cãrẽ yoaro mee m̄ajãä cajãnarjẽ jãgori yua. Dios p̄ame Jesucristo jãgori m̄ajãärē maiwĩ. Bairo m̄ajãärē cã

camaimiatacārē, cā yaye caroa queti camasārē cā canetōrījē quetire jānarī, apeye queti p̄amerē m̄ajāā t̄goüsaya. Tiere masīrī, b̄atioro yu t̄goña yapapuaya. ⁷ Cariape majūrā, apeye quetib̄j̄rique camasā na canetōpee ūnie maniñā. Bairo cabaimiatacārē, aperā jīcārā m̄ajāārē quetib̄j̄ mawijorā átiyama. Jesucristo yaye caroa quetire quetib̄j̄ mawijiobuipeogarā átinucūñama m̄ajāārē. ⁸ Bairi ni jīcāā ūcā Dios camasārē cā canetōrīqūē caroa queti ūnie meerē cā caquetib̄j̄ata, peero caüprietopu cā ápáro. Yu ūcā, o umurecóo macāācā ángel ūcā cā caāmata cārē, popiye cā baiáto, roro ricaati cā caquetib̄j̄uriye jāgori yua. ⁹ Merē cajāgoyepu cārē tore bairo m̄ajāārē nī quetib̄j̄wū. Bairi āmerē tunu m̄ajāārē yu quetib̄j̄nemoñā: Ni jīcāā ūcā Dios camasārē cā canetōrīqūē caroa queti m̄ajāā catūgojāgorique ūnie meerē m̄ajāā cā caquetib̄j̄ata, peero caüprietopu cā ápáro.

¹⁰ Camasā, yu caquetib̄j̄rijere na ūnajesoáto ñ mee, tiere yu quetib̄j̄nucūñā. Dios p̄ame roque yu caátiere qūñajesoáto ñ, m̄ajāārē yu quetib̄j̄nucūñā atie cā yaye quetire. Camasā ricaati caquetib̄j̄rā mena caroaro tuagū mee yu átiāniñā. ¡Narē tutuaro mena yu caquetib̄j̄eticōāta, Jesucristo cā caquetib̄j̄rotijoricu mee yu ãnibujio!

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹ Yu yarā, atiere masīñā m̄ajāā cā: Caroa queti camasārē Dios cā canetōrīqūē quetire m̄ajāā yu quetib̄j̄nucūñā. Ati umurecóo macāāna camasā na catūgoñarījē mena na caíquetib̄j̄uriye ūnie

meerē yu quetibujunucūñā. ¹² Ni jīcāñ ūcū camasocu yu quetibuju rotijoemi. Tunu bairoa ni ūcū camasocu yu bueemi atie mūjāñ yu caquetibujurijere. Jesucristo p̄ame roque cā majūpua yu masiōwī nipetirije mūjāñ yu caquetibujurijere.

¹³ Bairāpua, mūjāñ tūgoricarā mai cajāgoyepu judío majā na carotirore bairo ācū yu caátajere. Tutuaro mena Dios ya poa macāñnarē popiye na baio joroque na yu átiisanucūwā. Bairo ácu, Dios ya poa macāña na petio joroque yu átigamiwā. ¹⁴ Baipua judío majā yayere yu capaa ãniwatoare merē aperā yu yarā, yu tānii cabutoa caāna netōjāñurō camasī majū yu ãmu. Mai, judío majā na carotirije p̄ame netōjāñurō yu ñicājāñ ãnana na caátiānajērē yu áticōñ niganucūwā. Tie quetibujurique jeto caānicōñinucūrō yu bootūgoñanucūwā. ¹⁵ Bairo cabai yu caānimia tacūrē, merē Dios p̄ame yu cabuiaparo jūgoyepu yu besecōñupi. Bairo yu beseri yua, nocārō yure camai ãnirī, cā yau yu ãnio joroque yu ámi. Cā majū cā caborore bairo yu beseyupi. ¹⁶ Bairo yure camai ãnirī yua, cā caborore bairo ácu, cā macā Jesucristore yu masiō joroque yu ámi. Bairo cā macārē yu masiōrī yua, cā yaye caroa queti camasārē cā canetōrīqūñ quetire yu quetibuju rotijowī judío majā caāmerārē. Bairo cabairipaure ni jīcāñ ūcū camasocu mena jēniñarī yu masijāgoepu. ¹⁷ Tunu bairoa Jerusalēpu átí, yu jūgoye apóstolea majā caānijāgoricarā cārē na yu jēniñaepu yu cabairijere. Bairo átiri mee, jicoquei yoworicaro mano Arabia yepapu yu acoápü. Cabero Damasco macāp u tunuetawu tunu.

¹⁸ Yoaro itia cāma beropʉ roque yua, Jerusalén macāpʉ yʉ ápʉ. Bairo ti macā etaʉ, Pedrore cā yʉ masījāgowʉ. Cā mena yua pʉga wāmo peti jīcā rʉpo petiro cānacā rūmʉ majū yʉ tuawʉ. ¹⁹ Bairo topʉ ācā, noa ūna aperā apóstolea majārē na yʉ bocáepʉ. Santiago, marī Quetiupaʉ bai jetore cā yʉ bocāwʉ. ²⁰ Bairi cariape Dios cā caīñajoro mʉjārē niña: Atie mʉjāa yʉ cawoajorije cabugoro macāājē mee niña. Cariape macāājē majū niña.

²¹ Tie bero yua, yʉ pʉame Siria, bairi Cilicia yepaapʉ yʉ acoápʉ. ²² Mai, bairāpua marī yarā Cristore catāgoasari poari, Judea yepa macāāna yʉ majūpūrā yʉ bocáema. ²³ Atore bairo na caīquetibʉjʉrije jetore tāgonucūñupā: “Marīrē roro capajīāga usamirīcʉ āmerē yua tāgoñatutuarique caroa quetire camasārē na quetibʉjʉ átiupʉ. Ji yʉteapʉre mai marīrē cayasioregamirīcʉ camasārē caroa quetire na quetibʉjʉ átiupʉ,” na caīquetibʉjʉnucūñijē jetore tāgonucūñupā. ²⁴ Bairo yʉ cabairijere tāgori, bʉtioro Diopʉre cā basapeonucūñupā.

2

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

¹ Cabero pʉga wāmo peti rʉpore baparicānacā pēnirō cānacā cūma bero majūpʉ yʉ ápʉ tunu Bernabé mena Jerusalén macāpʉre. Bairo ácʉ, yʉ mena cā yʉ pii ápʉ marī yaʉ Tito cārē. ² Cabugoro mee yʉ ápʉ ti macāpʉre. Dios pʉame roque topʉ yʉ árotiwī. Bairo to Jerusalēpʉ ācā yua, cabugoro camasīrā na caīroarā mena Jesucristo yarā jesaye jāā neñawī. Bairo na mena neñarī, na

jāā quetibujawu nippetirije judío majā caāmerārē jāā caquetibuju ñesēānucūrījērē. Yu p̄ame yu paarique yu caátaje, yu caátiānie cāā to yasieticōāto ī, tore bairo nippetirije na yu quetibujawu. “Mu paarique ñumajūcōāña,” na caíparore bairo ī, tore bairo na yu quetibujawu. ³ Mai, Tito yu mena caátacu p̄ame griego majā yaū ãmi. Bairo griego majā yaū cā caānimiaatacāärē, judío majā caāmuarē na caátinucūrōrē bairo cā ápewā. Dios yaū nigu, cā rupaū macāäto ûnorē yisetae-coemi cabutoa camasírārē. ⁴ Jícāärā jāā yarā judío majā caítopairā p̄ame yasioro atíri jāā caneñarōpu jāā mena neñañupā na cūā. Na p̄ame to jāā cabusurijere catāgorutiri majārē bairo aná baiyupa. “Roro majū Jesucristo p̄ame jetore cā tāgousarā átiyama Pablojāā,” ī bussujāmasigarā, jāā cairījērē tāgorutiraná baiyupa. Bairo jāā ī bussujārī yua, Moisés ãnacu cā caátiroticūrīqūrē caátiecorā majū tunu jāā tuao joroque átigarā baimiñupā. ⁵ Bairo jāärē na caátingamiatacāärē, jāā p̄ame peeto ûno na cairījērē jāā tāgoúsaepu. Caroa queti Dios camasārē cā canetōrīqūrē quetire caroaro mujāā catāgoúsaacōāno bootāgoñarī, narē jāā rotiecoepu.

⁶ Bairāp̄ua, cabutoa camasírārē bairo caāna ape wāme yu caátinemopeere yu quetibuju masiñōema. Baip̄ua yu p̄ame camasírārē bairo na caānajē cutiere butioro majū yu tāgoñaëtīña. Dios p̄ame bui macāäjē marī caátiänierē cañabesei mee niñami. ⁷ Bairo ape wāme yu caátinemopeere yu quetibuju masiñōrī yua, cariapea Dios yu cā cabeseriquere tāgoñamasíwā. “Cariapea Dios, caroa queti camasārē cā canetōrīqūrē quetire cā quetibuju rotijoyupi judío majā caāmerārē,”

ĩ t̄egoñacōāwā. “Judío majārē Dios, Pedrore cã caquetibuj̄u roticūrīcārōrēā bairo Pablo cãārē judío majā caāmerārē cū quetibuj̄u roticūñupī Dios,” cariapea ñi t̄egoñacōāwā yua. ⁸ Bairi cã, Dios, Pedrore judío majārē caquetibuj̄upau apóstol majū cacūrīcāna yu, Pablo cãārē judío majā caāmerārē caquetibuj̄upau apóstol majū yu cūwī.

⁹ Bairo yu cabairo jāgori Santiago, Pedro, bairi Juan ñubueri majā quetiuparārē bairo caāna p̄ame yu paariquere merē masīwā. Bairo masīrī yua, “Dios p̄ame caroaro cū quetibuj̄u masīō joroque cū ásupi Pablore,” ĩ t̄egoñawā. “Mu paarique ñumajūcōāña,” ñiwā yua. Bairo caírā ãnirī, “Jīcārōrēā bairo jāā paarique bapa mu ãniña,” ñigarā yua, yu wāmo ñewā. Yu bapa Bernabé cãārē cū wāmo ñewā. Bairi yua jīcā yericuna, atore bairo jāā ãmeo ĩ tuawu: “Mu jāā p̄ame judío majā caāmerārē na mujāā quetibuj̄ugarā Dios yaye quetire. Jāā p̄amea judío majārē caquetibuj̄uparā jāā ñigarā,” jāā ãmeo ĩ tuawu yua. ¹⁰ Bairāpua, Pedrojāā atie jeto jāā caátipeere bowā: “Cabopacarārē caroaro majū na mujāā juápa,” jāā ïcūwā. Merē yu p̄amea na, cabopacarārē caroaro mena na cajhátinemo ãninucūñ yu ãmu baipua.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

¹¹ Pedro Antioquíapu cū caátá watoare cã majūp̄rea tutuaro cã yu tutirocajowu. Mai, cã p̄ame carorije marī yasio joroque caátie majūrē ácu baiwī. Bairi tutuaro cã majūp̄rea cã yu quetibuj̄uwu. ¹² Mai, atore bairo baiwī cārē tore

bairo cã ñio joroque: Pedro p̄ame cañijägoro judío majä caämerä mena uga ruiwï. Bairo cã caugaño yua, judío majä aperä, Santiago cã cajoátana etawä. Bairo na caetaro ïñarï yua, Pedro p̄ame na wäm̄ weyocoámí judío majä caämerärë. Na mena uga ruinemoemi yua. Cã p̄ame, “Marï rupa¤ macäätörë marï cayiseeticöäta, marï netomasïëna,” caïquetib¤jüri majä na caetaro uwiri yua, na mena uganemoemi. ¹³ Aperä judío majä catägo¤sari majä cã roro cã caátiere cäreä bairo átigawä. “Na rupa¤re cayiseena mena marï caugata, ñuña,” caïrä nimiräcãä, na caïrörë bairo ápewä. Na teejäñuwä. Roro majü Pedro cã caátiyügorije jügori yua, tame, Bernabép¤ cã na caátorea bairo na átiüsawï.

¹⁴ Bairo roro majü, caroa queti Dios camasärë cã canetörïqüë queti caquetib¤jürore bairo na caátiyüätietore ïñarï yua, y¤ p̄ame atore bairo cã ñiwü, nipetiro caneñarä na catägoro Pedrote: “Mu, judío majä ya¤ nimicãä, judío majä ya¤ meerë bairo judío majä caämerä watoap¤ m¤ ãniap¤. Mu p̄ame bairo cabai nimicãä, ¿Dopëi judío majä caämerärë, judío majärë bairo na ãnio joroque butioro na m¤ átirotigayati?” cã ñi tutiw¤.

Los judíos y los no judíos alcanzan la salvación por fe

¹⁵ Mai, jää p̄ame jicoqueip¤a judío majärë bairo camasäwäcäriçära jää ãniña. Carorije caátiänipairä Diore camasïëna ūna caäna mee jää ãniña. ¹⁶ Bairo jää cabaimiatacãära, ni jïcãä ūcã Moisés ãnacã cã caroticürïqüërë cã caátie mena jügori carorije cacägoec¤re bairo tuamasïëtñami.

Jesucristo jetore marī catāgoasarije jūgori roque, tore bairo marī tuamasīña. Merē tiere marī masīcōāña. Bairi marī, Jesucristore catāgoasajūgoricarā majū marī āniña, cā mena marī catāgoñatutuarije jūgori marī carorije wapare marī cā canetōōbojaparore bairo ūrā yua. Moisés ānacū cā caroticūrīqūē carotirore bairo marī caátie jūgori mee marī netōmasīña. Merē atiere marī masīña: Ni jīcāū ūcū Moisés ānacū cā caroticūrīqūē carotirore bairo cā caátie jūgori ñe ūnie cawapa cāgoecare bairo Dios cā cañajoro tuamasīētīñami.

17 Marī p̄ame, “Jesucristo mena marī catāgoñatutuarije mena jeto marī netōgarā,” marī ū tāgoñaña. Bairo ū tāgoñamirācūā, cabero yua, “Marī ūnicūjāā na caroticūrīqūē marī caácticōānie jūgori roque marī netōgarā,” marī cañtāgoñabócaata, “Jesucristo p̄ame carorije marī átijūgoú átiyami,’ ūgarā ato,” ¿marī ūbujiocuti? ¡Baietiya! Jesucristo carorije marīrē caátijūgoú mee niñami. **18** Torecū, yū p̄ame jīcā wāme dope caáperiere cūcōārī, apeye caroa macāājē p̄amerē caáticōājūgoricū nimicūā, tunu tie yū caátijūgorique macāājē p̄amerē yū caátinemoata, ūnuētīña. Tore bairo yū caápata, yū yaye wapa paíro cabuicūcū majū yū tuabujioú. **19** Mai, Moisés ānacū cā caroticūrīqūērē yū caátijūfātimasīētīē jūgori cayasicoatacure bairo caācū yū āanimiwiū. Āmerē yua, tiere catāgoasajānarīcū majū yū āniña. Bairo tāgoasajānarī yua, Dios cā canetōpaú, cā mena cacaticōāninucūpaú yū tuaya. Jesucristo p̄ame roque merē yū carorijere netōōgu, yucupāipū yū riabojayupi. Bairi cā mena yucupāipū cariaricure

bairo yu tuaya. ²⁰ Torecu, yu p̄ame yu majū rupa u mena yu átiāmerīña ãmerē yua. Jesucristo yupure cū caāno j̄gori, cū caborore bairo jeto caátiāninucūñ majū yu tuaya yua. Bairo caācū ãnirī ãme ati rupa u mena ati yepapure yu caāno ñno mai, cū, Dios macū mena yu cat̄goñatutuarije mena jeto yu ãnicōñña. Cū p̄ame nocárō yure camai ãnirī, cū majūñ yu carorije wapare netōgu, yuc̄pāipu pajīäecori yu riabojayupi. ²¹ Bairi nocárō Dios cañuu, yu mena caroaro cū caátiere boeticōñ yu baigaetiya. Moisés ãnacū cū caroticūñqūñerē t̄gousari, tie carotirore bairo marī caátie j̄gori marī carorije wapare canetōecoricarā marī caāmata, Jesucristo p̄ame cabugoroa wapa mano yuc̄pāipu riabujioricumi.

3

La ley o la fe

¹ ¡Gálata yepa macāña, m̄jāñ, cat̄gomasíñna majū m̄jāñ ãniñ! ¿Noa m̄jāñrē tore bairo roro majū m̄jāñ t̄goñamawijao joroque m̄jāñ na áti? M̄jāñrē quetibuju ñesēñrā, caroaro jīcárō t̄ni majū m̄jāñ cañarōpu Jesucristo yuc̄pāipu cū cariariquere m̄jāñrē jāñ quetibujuwujā ritaa. ² Bairi atie yu cajēñiaríjē jetore cariapea yu m̄jāñ caquetibujuro yu boyo: ¿M̄jāñ p̄ame Moisés ãnacū cū caroticūñqūñerē m̄jāñ cat̄gousarije j̄gori Espíritu Santo Dios Yeri majürē m̄jāñ ñerī? M̄jāñ baiepu. Jesucristo yaye queti caroa queti jāñ caquetibujuriquere t̄gousari bero roque, Espíritu Santo Dios Yeri majürē m̄jāñ cāgojügowu. ³ Yu yarā, ¿nocárō cat̄gomasíñna

majū mujāā āniñati? Dios Yeri Espíritu Santore catugosajugoricarā majū nimirācuā, ¿dopuīrā āmerē mujāā majū ati rupau mena mujāā caátitutuarije mena Dios yaye macāājurē mujāā átiāni jugogayati? ⁴ Nocurō capee caroa mujāā caátimasujugomiruquē yua cabugoro macāājue majū āñupā mujāārē. Yu puamerā, tocurō majū cabugoro macāājue caānipee mee āñupā mujāārē, jtame! ⁵ Dios roque cu Yeri Espíritu Santo majūrē mujāā joyupi. Bairo mujāārē jori, caroa cu caáti iñomasurujurē mujāā watoapure áti iñóñupu. Tore bairo cu caápata, ¿dopuī tore bairo cu ásupari? “Moisés ānacu cu caroticuruquē caírurē bairo nipetirije na átipeyocuato,” i mee, tore bairo ásupi. Caroa queti jāā caquetibujuriquere caroaro mujāā catugosaparore bairo i, tore bairo átinucuñami Dios.

⁶ Abraham ānacu puame caroaro Dios mena cu catugoñatutuarije jugori, ñe ûnie cawapa cugoecure bairo quññañupu. ⁷ Bairo cabairo jugori atiere mujāārē masurotiya: Cariapea Abraham ānacurē bairo Diore catugosarā, cu purāmerurē bairo caána Dios mena jeto catugoñatutuarā ninucuñama. ⁸ Merē baipua Dios cajugoyepua judío majā caámerā cuärē, cu mena na catugoñatutuarije jugori ñe ûnie cawapa cugoenarē bairo cu cañapeere cu ya tutipu quetibuju cuweyocuññañupu. Atore bairo caroa quetire quñ quetibuju jugoyeticuññañupu Dios maru ñicu Abraham ānacurē: “Tocunacuñpau masapoari macāānarē murē bairo yu mena na catugoñatutuarije jugori caroarā ñe ûnie cawapa cugoena na ãnio joroque na yu átigu,” quñ quetibuju jugoyetyiyupi Dios Abrahurē. ⁹ Bairi Jesucristo

mena catūgoñatutuarā pūame Abraham ānacūrē Dios caroare cā cā cajoricarorea bairo na cūā caroare cū cajorā majū niñama, Abraham ānacū Dios mena catūgoñatutuaricurea bairo yua.

¹⁰ Bairi noa ūna Moisés ānacū cā caroticūrīqūē jetore tāgoüsari na carorije wapare na canetōgaata, cañuena carorije cawapa cūgorā majū tuagarāma. Merē torea bairo ī quetibujuya Dios ya tutipū na cawoatucūrīqūē cāā: “Ni ūcū caroaro mena Moisés ānacū cā caroticūrīqūē caírōrē bairo jīcā wāme rūsaricaro mano cū catūgoüsapetieticōāta, cañuecū, carorije cawapa cūgoū majū tuagumi,” ī quetibujuyupa.

¹¹ Bairo cabairoi, merē caroaro majū mūjāā masīrā: Ni jīcā ūcū roticūrīqūē caírōrē bairo cā caátie jūgori ñe ūnie carorije wapa cūgoecū tua-masīetīñami. Atorea bairo ī quetibujuya Dios ya tutipū cāārē: “Carorije cawapa cūgoecure bairo yū caíñā pūame yū mena cū catūgoñatutuarije jūgori nicōā ninucūgumi,” ī woatuyupa Dios ya tutipure.

¹² Moisés ānacū cā caátiroticūrīqūē pūame tore bairo mee quetibujuya. Atore bairo pūame roque ī quetibujuya tie, Dios ya tutipū cāārē: “Ni jīcā ūcū roticūrīqūē carotirore bairo ñe ūnie rūsaricaro mano caátipeyoū netōmasīgumi. Dios tūpū ānicōā ninucūgumi tocānacā rūmūa. Tore bairo jīcārō tāni cā caátipeyoeticōāta, carorije wapa cacūgoū majū tuagumi Dios cā cañajoro.”

¹³ Cristo pūame roque Moisés ānacū cā caroticūrīqūē jūgori nocārō pairo marī carorije wapa marī cacūgomirīqūrē marī netōbojayupi. Cā pūame carorije caápei nimicāā, carorije caácure bairo yua roro majū marī yaye wapa jūgori

marī riabojayupi. Atore bairo ñña Dios ya tutipu na cawoatucūrīqūē cūā: “Ni jīcāñ ūcā cañuecū majū caācū yuc̄pāpīpū papuaturecori cū riaáto,” ī quetibujuya ti tutipu.

¹⁴ Atore bairo baietayupa Dios, “Caroaro majū mū yū átigu,” Abrahārē cū cū caīcūrīqūērē judío majā caāmerā cūā Cristo jāgori jīcārō na cacūgopetiparore bairo ī yua. Tunu bairoa cū mena marī catāgoñatutuarije jāgori Espíritu Santo Dios marīrē cū cajogaricure nipetiro cū marī cūgomasañña marī yeripu yua.

La ley y la promesa

¹⁵ Yū yarā, āmerē camasā ati um̄arecóo macāaña na caāmeoátie ūnie mena īcōñarī, mūjāñ yū quetibujupa: Jīcāñ caāmū, “Atore bairo marī āmeo átiroa,” ī, cū wāmerē jīcā pūrō ūnopu woatucōñna peyocōñami, aperā, “Tore bairo mee niñña,” na caīmasiētīparore bairo ī yua. Tore bairo cū majūñ cū caīcūata, ni jīcāñ cū caátigarijere cū ēñotamasiētīñami. O tunu bairoa cū caátiataje carusaata, “Atore bairo puame boyo,” īrī ape wāme ti pūrōpūre woabuipeo masiētīñama. ¹⁶ Bairi āmerē yua marī masiñña: Dios puame Abraham ānacūrē, “Caroaro majū mū yū átigu. Cabero torea bairo yū átigu mū pārāmi caānipu cūārē,” qūñ cūñupī Dios. Mai, Dios ya tuti na cawoaturique puame, “capāärā mū pārāmerā,” ī quetibujuetiya. Atore bairo puame jeto ñña: “Jīcāñ mū pārāmi cūārē caroaro yū átigu,” ī quetibujuya. Bairo “mū pārāmi” cū caīrīcū puame Jesucristo niñami. Cūrēñ īgū tote bairo ññupī Dios cū ya tutipure. ¹⁷ Atore bairo puame mūjāñ īgū ñiñña: Dios puame Abrahārē,

“Cawāma wāme mā yā átigu,” qūī cūjāgoyupi. Bairo qūīách, cā catutuarijere cā áti īñoñupī, “Yā caírījērē yā wasoaec, ” īgh yua. Bairo cā caátaje jāgori, Moisés ãnacā cā caáticūrīqūē cuatro cientos treinta cāmarī beropu caānjāgorique nimirōcā, Dios, “Caroaro mā yā átigu,” cā cā caīcūrīqūērē yasiomasītīnā. Tunu bairoa Dios cā caījāgoyetiriquere cawapa manierē bairo to tuao joroque átimasītīnā. **18** Moisés ãnacā cā caroticūrīqūē jāgori Dios caroaro marī cā caátipeere, cā caátigarique to caāmata, cabugoroo, “Caroaro mā yā átigu,” qūī cūbujioricāmi Dios Abraham ãnacūrē. Cariape majūrā Dios, “Mā yā jomajūcōāgu,” cā cā caírīqūērē ñe ūnie wapa jēnirīcārō mano cā cajopeere ī, bairo īñupī.

19 “Toroque, ¿dopēī cā cūñuparī Dios cā carotiriquere Moisés ãnacā mena?” mūjāā ī tūgoñabujorā. Yura, caberopu tie rotiriquere cūñupī Dios, roro camasā na caátipainucūrījērē na catūgoñabóca masacatiparore bairo ī. Tie roticūrīqūē pūame Jesucristo Abraham ãnacā pārāmi ati yepa cā caetari watoapu roti ãnimasījānañupā. Apeyera Dios pūame cā majū mee, cātē macāña ángelea majā jāgori roque roticūrīqūērē cā joyupi Moisés ãnacūrē. Bairi Moisés ãnacā pūame camasārē na quetibūjū netōōñupī yua tie roticūrīqūērē. **20** Jīcāā cā caátipeere cā caīcūrīqūē caāmata, apeipu cā cabusunemobojaro boetiya. Torea bairo Dios cā majūpūa cā caátipeere quetibūjūyupi Abrahārē. Aperāpūrē quetibūjū netōrotijoesupi.

El propósito de la ley

21 Bairo bairi, ¿Moisés ãnacū cū caroticūrīqūē p̄ame Dios cū caátiere ricaati to ãnio joroque to átoati? ¡Bairo átimasfēto! Moisés ãnacū cū caroticūrīqūē marī caticōā nio joroque to caátimaslata, Moisés ãnacū cū caroticūrīqūérē bairo jeto átiri carorije wapa cacāgoena marī tuabujioricarā. **22** Bairāp̄a, Dios ya tutip̄a caírō p̄amata, nipetiro carorije macāājērē caátieconucūrā jeto marī ãniña. Bairo caāna nimirācūā, Jesucristore noa ūna na catāgousaata, Dios caroaro cū caátigariquere cacāgoparā majū niñama.

23 Mai, Jesucristo, marī catāgoñatutuapa ati yepap̄a cū caetaparo jūgoyere Moisés ãnacū cū caroticūrīqūē jūgori roro majū carorije macāājērē caátiecorā majū marī tuamiwū. Tore bairo roro marī átiāninucūwū, Jesucristo cū majūp̄a marīrē cū caānajē c̄tiere marī cū camasiōparo jūgoye mai. **24** Ape wāme īcōñarī īrīcārō p̄amata, Moisés cū caroticūrīqūē p̄ame marīrē cabuejūgo cū caquetibujūgororea bairo marī carorije wapare marī masiō joroque marī ápu. Tore bairo marī baicōā ãmu, Jesucristo ati yepap̄a cū caetaparo jūgoye mai. Bairo caāna marī caānimiatucūārē yua, ãmerē cū mena marī catāgoñatutuarije jūgori ñe ūnie carorije cawapa mánarē bairo marī tuao joroque marī ámi.

25 Bairi ãmerē yua, Jesucristo ati yepap̄a caatáchre cū tūgoñsari, cū mena catāgoñatutuarā majū marī ãniña. Moisés ãnacū cū caroticūrīqūérē carotiecorā mee marī ãniña. Tie, marīrē cabueire bairo carotijūgoro marī boetiya yua.

26 Bairi ãmerē Jesucristo mena mujāā

catāgoñatutuarije jāgori nipetiro Dios pūnaarē bairo caāna majū mūjāā āniña. ²⁷ Tunu bairo Jesucristo wāme mena īrī, mūjāā cabautiza rotirique jāgori cā yarā cā mena jīcārōrē bairo caāna majū mūjāā tuaya. Cārēā bairo jīcā rupaū caāna majū mūjāā tuaya yua. ²⁸ Bairi ñe ūnie majū mee niña judío majā yaū marī caānie, o griego yaū marī caānie cāā. Paabojari majōca, o caroaro caānicōāā marī caānie cāā, ñe mee niña. Caūmu, carōmio cāā jīcārō tānia cā mena marī tāgoñatutuamasīña. Bairo yua Jesucristo mena jīcārōrē bairo tāgoñatutuari nipetiro cā yarā, cā mena jīcārō caāna majū mūjāā tuacōāā, mūjāā cāā yua. ²⁹ Bairo Jesucristo yarā majū mūjāā caāmata, Abraham ānacū pārāmerā caāna majū mūjāā tuaya. Bairo cā pārāmerārē bairo caāna ānirī Dios caroaro cūrē cā caátipeere cā caīcūjūgoyetiriquere mūjāā cāā cacāgorā majū mūjāā tuaya yua.

4

¹ Atore bairo pūame mūjāārē ī quetibujugū ñiña: Jīcāā cawīmaū cā pacū cā cacāgomirīqūrē cacāgoūsapau, mai cawīmaū ācū, dope bairo átimasīētīñami. Cā pacū paabojari majōca cārē dope bairo cā botiomasīētīñami. Cā pacū paabojari majōca caācū pūame mai nipetirije cā cacāgopeere caroaro īñaricanugōcote masīcōāñami. Bairo cā paabojari majōca cā caīñaricanugōcotebojamiatacūrē, cabucū niácúpū roque yua, cariape majūrā nipetiro cā pacū yaye caānajē upaū majū catuapaū niñami. ² Mai, cawīmaū cā caāno, cā paabojari majā

p̄ame caroaro cā qūēñonucūñama. Tunu bairoa dope bairo cā caátigarije cūārē na p̄ame jeto cū juátiñinucūñama cā pacu cā cacāgoriquere cā cacāgomasipa yutea, cā pacu cā caicūrīcā yutea caetaparo jāgoye mai. ³ Bairi toreao bairo baiwu marī cūārē. Mai, marī p̄ame cawīmarārē bairo ãna, ati um̄arecōo macāña na carotitutuarijere carotiecorā majū marī ãmu. Bairoa niña, tore bairo īcōña quetibujugaata. ⁴ Bairo caāna marī caānimiatacūārē, Dios p̄ame cū cacōrīcā yutea caetaro, cā macā marīrē canetōpauare ati yepapu cā joyupi. Cū p̄ame jīcāō carōmio jāgori buiayupi ati yepapure. Bairo buiari cā cūā Moisés ãnacū cū caroticūrīqūērē caátiecoa majūrēa bairo caācū buiayupi. ⁵ Marī, Moisés ãnacū cū caroticūrīqūērē carotiecorārē marī netōōgu, cā cūā tiere carotiecoare bairo ati yepapure etayupi. Bairo cū macā marī cā caátibojaro yua, cā pacu Dios p̄ame cā pūnaarē bairo marī qūñao joroque ásupi Jesús. ⁶ Tunu bairoa Dios pūnaa majū, merē marī caānierē marī masiō joroque ī, cā macā yau Espíritu Santore marī yeripu marī jowī. Bairo cū, Espíritu Santo marīpure cā caāno jāgori, “Jāā Pacu!” cā marī īnucūñia Diore. ⁷ Bairo cabairo jāgori, ãmerē yua marī p̄ame Moisés ãnacū cū caroticūrīqūērē carotiecorā mee marī ãniña. Dios pūnaa majū caāna roque marī ãniña. Bairo cā pūnaa majū marī caānói, Jesucristo jāgori nipetirije marī cā cajogarique cūārē cā caborore bairo marī jogumi.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸ Mai, mujāā puame cajugoyepure Diore camasīna majū mujāā ãñupā. Bairo Diore camasīna ãnirī, Dios mee caāna, jugūēärē cañoarā majū mujāā ãñupā. Na, jugūëä puame cariape majūrā Dios ūna mee niñama. ⁹ Bairo cabairicarā nimiracuä, ãme roquere yua Dios majūrē camasīrā mujāā ãniña. O, “Dios puame jucā nugōä mujāärē ñamaijugori mujāā beseyupi,” ïgu ñiña ape watoara. Bairo Diore camasīrā nimiracuä, ¿dopuirā roticūruquerē caátirotiecorā majū mujāā tuagayati tunu? Tie roticūruquerē puame dope caáperie catutuaetiere bairo caānie niña. Bairi, ¿dopuirā tiere mujāā tugousagayati tunu? ¹⁰ Mai, mujāā puame atore bairo mujāā átinucuña: Di rumu, o di muipu ūno, o ti yutea, ti cumarē caetaro ñiarā, judío majärē bairo mujāā bose rumu átipeonucuña. ¿Dopuirā tore bairo mujāā átinucuñati? ¹¹ ¡Bairo tiere tugoñarī, yu puame mujāā cabairijere yu tugoña uwijāñuña! “Narē yu caquetibujurique cabugoro majū ãñupā. Yu paarique yasicoáto,” ñi tugoña uwiya.

¹² Yu yarā, bairi atore bairo mujāā yu átirotiya: Caroaro tugomasīña mujāā yu cabairijere. Yu puame roticūruquerē carotiecoricu nimicuä, ãmerē tiere caátirotiecou mee yu ãniña. Torea bairo mujāā cuä caátirotiecoena majū mujāā ãmu cajugoyepure. Bairi yurea bairo caátirotiecoena ãninemoña tunu. Bairapua, cajugoyepua mujāā mena yu caāno, caroaro yu mujāā quenowu. ¹³ Roro majū yu riawu, mujāā tupure ãcu. Bairo riamicuä, tie yu riaye jugori tuari, caānijugoro mujāärē caroa queti Dios camasärē cu canetööruquerē queti majūrē mujāā yu quetibujugowu. Tiere merē mujāā masiña.

14 Bairo yoaro mujāā ture yu caria ãanimiatacãrē, yure mujāā ññateepu. Tunu bairo yure cateena ãnirñ, caroaro jícãrõ tüni yu caquetibujurijere yu mujāā tügosawu. Ùmurecó macãacã ángel majürẽ catügosararẽ bairo caroaro majü yu calíjerẽ mujāā tügosawu. ¡Jesucristo cã majüpua mujāärẽ cã caquetibujurore bairo caroaro majü yu mujāā tügosawu Jesucristo yaye quetire mujāā yu caquetibujurijere yua! **15** Bairo caroaro useanirñqü mena mujāā catügosamirñqü mena, ¿dope ãmerẽ mujāā baiyati yua? Apeyera, caroaro mujāā caátajere mujāā ñibusupa: Marí caapeare nerñ apeire marí cajomasíríjé to caámata, mujāā puame cotericaro mano mujāā caapeere nerñ, yure cajoparãrẽ bairo majü mujāā baimiwu. **16** Bairo majü cabairicarã nimirãcã, ãmerẽ, ¿dope mujāā baiyati? Yu puame cariape macãájerẽ mujāā yu caquetibujurije jägori yua, mujāärã, ¿mujāā pesuure bairo yu tuayati?

17 Apeyera mujāätu caquetibujuñesëñucürã caroa quetire quetibujurã mee átinucñama. Roro mujāärẽ na cañtogarijere bootügoñarí, quetibujurã átinucñama. Tunu bairoa jää caquetibujurijere cãcãärí, na caquetibujurije carorije macãájé puamerẽ mujāā catügosaro borã, tore bairo i quetibujunucñama. **18** Bairopua, camasã aperãrẽ caroaro marí cajuátinemogarije caroa cañuríjé ãno baiya. Roro camasãrẽ na átigarique mena tügoñarí na marí cañroarije roque cañuetie niña. Bairi mujāätu caána mujāärẽ mairí, caroaro mujāā na cañroagaata, tocãnacã rãmua tore bairo jeto mujāā na áparo. To mujāätu yu caáno jeto meerẽ tore bairo mujāā na ñíroa ãmarõ. Na puame

yure boena, tore bairo bainucūñama. ¹⁹ Yü pūnaarē bairo caāna, yü camairā āmerā tunu ricaati roro mūjāā catūgoüsaro jāgori būtioro yü tāgoña yapapuajāñuña mūjāā mena. Jīcāō carōmio pūnaa cūtigo, būtioro cō cawisiorore bairo roro majū yü cāā mūjāā mena yü tāgoña yapapuajāñuña. Baipua tote bairo jeto yü yapapuacōā ninucūgū Jesucristore caroaro jīcārō tāni cā mūjāā catūgoüsapetiro beropu. Tocārōpu roquere yua yü yerijāgū mūjāā mena. ²⁰ Baipua, āmea mūjāā tāpu yü ānicōāgamiñā, apeye mūjāārē yü caīquetibujugarijere mūjāā quetibujugū. Tame, mūjāā mena capee majū yü tāgoñacōāmiñā baipua. Cayoaropu marī caānie jāgori dope ñinemomaslētīñā.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹ Mūjāā, Moisés ānacā cā caroticūrīqūrē cabonetōrā, “Tie mena jāgori marī netōmasīñā,” caīrā cariape yure jīcā wāme yü quetibujuya: ¿Moisés ānacā cā caātiroticūrīqūrē caīquetibujurijere mūjāā tāgoetinucūñati? Mūjāā tāgonucūrā tiere. ²² Mai, atore bairo quetibujuya: Abraham ānacā pūgarā caāmharē pūnaa cūsupi. Jīcāā cā paacoteri majōco Agar cawāmecūco mena macā cūsupi. Apei pūamerā cā nūmo Sara cawāmecūco, cā paacoteri majōco mee caācō mena macā cūsupi. ²³ Mai, Agar mena jāgori cā camacācūcā pūame niptiro ati yepa macāāna camasā na cabuiancūrōrē bairo buiayupi. Bairo cā cabuiamiatacāārē, apei, cā nūmo majū mena cā camacācūtacā pūamea Dios Abrahārē, “Cabūcupu nimicāā, mā macā cūtigū

Sara mena,” cã cã caíjügoyeticürícárörẽ bairo to baietao joroque í buiayupi.

²⁴ Tie queti bui macãäjérẽ bairo í quetibüjuro mee íñia. Atore bairo niña: Na, pügarã römia püame püga poa macãäna camasärẽ, “Tore bairo mäjää yü átigü,” Dios cã caíjügoyeticürícárörẽ bairo caäna niñama. Agar püame Moisés ãnacürẽ Sinaí cawämecuti ütäüpü cã caäno, Dios cã cã caroticüríqüüerẽ cã cajoricarore bairo caäcõ niñamo. Bairi tie roticüríqüüerẽ caïroarã püame tiere carotiecoparã majü tuacõäñama. ²⁵ Ape wäme írícárõ püamata, Agar püame Arabia yepa caäni ütäü Sinaíre bairo caäcõ niñamo. Bairi Sinaí püame ãme caäni macã Jerusalén macärẽ bairo niña yua. Bairi ti macã caäna cãä Moisés ãnacü cã caátiroticüríqüüerẽ carotiecoparã majü tuacõäñama, paabojarico Agar cõ catuaricarore a bairo yua. ²⁶ Marí püame roque jöbui ümurecóopü caäni macã cawämä Jerusalén macã macãäna caäniparã majü marí ãniña. Bairo caäna ãnirí Moisés ãnacü cã caroticüríqüüerẽ carotiecorã mee marí ãniña. ²⁷ Atiere bairo í quetibüjügü, Isaías ãnacü cãä atore bairo í quetibüjü jügoyeticüñäñupí Dios ya tutipü:

“Ùseanirí ãña mü, carõmio capünaa cütimasíecõ.
Di rãmü ūno pünaacütajere cawisioñaecõ üseanirí
ãña.

Bairo mü caäni miatacüärẽ yua, ãme roquere paabojari majõco cõ capünaacütato netõjäñurõ,
Dios cã camasírïjë jügori, capünaacüco mü ãnicoago
yua,”

í quetibüjücüñupí Isaías ãnacü.

²⁸ Y_u yarā, y_u bairārē bairo caāna, m_ujāā p_uame Isaac ānacūrē bairo caāna m_ujāā āniñā. Bairi m_ujāā cūā Dios cū caīcūjūgoyetiricarā Abraham, bairi Sara pūnaarē bairo caāna m_ujāā āniñā.

²⁹ Mai, ti y_uteap_ure ati yepa macāāna camasā na cabuiancūrī wāmerē bairo cabuiaric_u p_uame b_utioro qūññateyupi, Espíritu Santo jāgori cabuiaric_u Isaac p_uamerē. Bairi āme ati y_utea caāno cārē b_utioro īñatejāñuñama judío majā Jerusalén macāāna, Espíritu Santo jāgori Dios cū pūnaa na ānio joroque cū caátanarē. ³⁰ Bairi atore bairo p_uame ī quetib_uj_u woatuyupa Dios ya tutip_u cārē: “Paabojari majōco cō macā mena aperop_u cō acoápáro. Cū, cō macā p_uame apeo macā mena cū pac_u yaye caānajērē peeto ūno cacāgoasapa_u mee niñami,” ī quetib_uj_u woatuyupa. ³¹ Bairo cabairo jāgori, y_u yarā, paabojari majōco pūnaarē bairo caāna mee marī āniñā. Sara, caroaro caānacō pūnaarē bairo roque caāna majū marī āniñā.

5

Firmes en la libertad

¹ Mai, Jesucristo p_uame Moisés ānacū cū caroticūrīqūrē carotiecorā majū marī caānimirīqūrē marī netōō joroque marī ámi. Bairo marī cū caátaje jāgori m_ujāā p_uame caroaro jeto ānajē cūticōā ninucūña tocānacā rūm_ua. Roro majū tunu caátirotiecorārē bairo tuanemoeticōāña.

² Y_u Pablo, m_ujāā y_u caīquetib_uj_urijere caroaro jīcārō tāni majū tāgopeoya: Judío majā na caátinucūrī wāme, na rupa_u macāājē yisetarique ūnierē m_ujāā cūā m_ujāā caátiāniganucūata, dope bairo Jesucristo m_ujāārē cū canetōōrīqūē wapa

maniña. ³ M舅jäärë ñinemopä tunu: Ni jïcää ūcü m舅jää mena macääcü cü rupaü macääjë yisetarique ûnierë cü caátiäniganucüata, nippetirije Moisés änacü cü caátiroticüríqüërë carotiecoü majü tuacöägümi. ⁴ M舅jää, roticüríqüërë m舅jää caátie jëgori canetögatügoñanucürä, Jesucristo püamerë cü tügoüsajänarä m舅jää átiya. Bairo caäna ãnirë, Dios m舅jäärë cü camairijërë, m舅jäärë cü canetööríqüë cüärë cabona majü tuarä m舅jää baiya. ⁵ Jää, tiere caïroaena püamea Espíritu Santo jëgori, bairi tunu Jesucristo mena jää catügoñatutuacöänie jëgori jää carorije wapare canetöecoparä majü jää tuacöäña. ⁶ Bairi Jesucristo mena marí caämata, yisetarotirique ûnie, o yisetarotietaje cüä caänimajürëjë mee niña. Jesucristo mena marí catügoñatutuarije roque caänimajürëjë niña. Bairo cü mena marí catügoñatutuarije mena caroaro camasärë na marí maimasigarä.

⁷ M舅jää, Galacia yepa macääna, caroaro majü Jesucristore cü m舅jää tügousa jëgomiwü. ¿Noa m舅jäärë cariape quetire m舅jää tügousa jäänao joroque na áti? ⁸ Dios mee tore bairo m舅jää jäänao joroque ásupi. Cü püame m舅jäärë cabesericü majü roque niñami. ⁹ Bairi merë jïcä wäme ürlíqüërë ürlícarö püamata, m舅jää masiña: "Petoaca levadurare marí cajäämiatacüärë, pan qüenorïcä burüare petiropü jesapeticoaya." Torea bairo roro ricaati quetibüjürije jïcä wämeacärë m舅jää catügousaata, cabero capee majü m舅jää tügoüsagarä carorije macääjërë. ¹⁰ Marí Quetiupä püame ricaati wäme, roro m舅jää catügoña änimiatacüärë, caroa wämerë

mujāā átiānio joroque mujāā átigumi tunu. Bairo mujāā cū caátipeeere tūgoñarī, yu pame cariapea marī Quetiupaʉ mena yu tūgoña tutuacōāñā. Baipua, Dios, roro mujāā átiānio joroque caátiecorotinucūrārē popiye na baio joroque na átigumi. Ni ūcū cū caāmata cūrārē, jīcārō tānia popiye na baio joroque na átigumi.

11 Mai, apeyera tunu yu yarā, jīcārā ricaati caquetibujūñesēñucūrā atore bairo ñi būshnucūñama: “Pablo cūā camasā judío majā caāmerārē, ‘Mujāā cūā judío majā na caátinucūrōrē bairo mujāā rupaʉ macāājērē yisetarotiya,’ na ï quetibujū átiyami,” ñi būshnucūñama. Bairo yu cūā narē bairo yu caátirotirije caāmata, roro majū yure teeri, popiye yu baio joroque yu áperibujiorāma. Bairāpua, popiye yu baio joroque yu átinucūñama, “Jesucristo yucupāipu cū cariarique jāgori mena jeto marī netōmasiñā,” yu caīquetibujuriye jāgori.

12 Bairo mujāārē roro pajāgoro mujāā rupaʉ macāājērē butioro cayisetarotiganucūrī majā, na pame roque na majūā na rupaʉ macāājērē na yisejure recōāto, jtame!

13 Mujāā, yu yarā, yu bairārē bairo caāna, caroaro caāniparā, roticūrīqūrē carotiecoetiparā, cū cabesericarā majū mujāā ãniñā. Baire caroa macāājē jetore caátiñiparā mujāā ãniñā. Bairo roticūrīqūrē carotiecoena cū cacūrīcārā nimirācūā, “Marī caboro marī rupaʉ mena carorijere marī átimasiñā,” di rūmū ūno ï tūgoñetacticōāñā. “Tie carorije macāājērē na átiāmarō,” ï mee, tore bairo mujāā cūñupī Dios. Caroa pame roquere átiri, jīcārō tāni mujāā caāmeomai ãnierē boʉ, tore bairo mujāā cūñupī.

¹⁴ Bairi roticūrīqūē p̄uame atore bairo caīrījē mena neñojori jīcā riseroa yua quetibujuya: “Mujāā majū rupaue m̄ujāā camairōrēā bairo aperā camasā cāārē na maiña.” ¹⁵ Bairo cā cacūrīqūē caāno jūgori, roro āmeo īñateeticōāña. Āmeo asiari āmeo tutiepeeticōāña. Masacatiya. Jīcā majārē bairo m̄ujāā caānajē cūtie to petio joroque m̄ujāā átire.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶ Bairi m̄ujāārē ñiña: Espíritu Santo m̄ujāārē cā cajūgoānorē bairo jīcārō tūni caroaro átiānicōānucūñia. Carorije m̄ujāā rupaue caborore bairo m̄ujāā caátiāniga nucūrījērē átiāmerīcōāña.

¹⁷ Mai, carorije marī rupaue caborore bairo marī caátiāgatūgoñanucūrījē p̄uame Espíritu Santore cateerārē bairo átaje niña. Torecu, Espíritu Santo cāā, carorije macāājērē marī rupaue caborore bairo marī caápata, ññajesoetiyami. Tiere caboeue niñami. Bairi ati rupaue carorije tūgoñarīqūē caāno jūgori p̄ugatuapua caâmeoterārē bairo marī ãnajē cūticōāña. Bairi m̄ujāā p̄uame carorijere m̄ujāā átiānijānamasñétñia. ¹⁸ Bairāpua Espíritu Santo m̄ujāārē cū cajūgoānigarijere m̄ujāā caēñotaeticōāta, caroaro m̄ujāā átiānimasñgarā. Roticūrīqūērē carotiecorārē bairo m̄ujāā baietigarā yua.

¹⁹ Carorijere na rupaue mena na caátiāgatūgoñanucūrījērē bairo roro caátinucūrā na caátie nipetirore caroaro marī masipeticōāña. Na p̄uame atie ñnie carorijere átinucūñama: Roro carōmio mena átiepepairiquere, carorije macāājērē átipairique, cawāmarā jeto ãna roro āmeo átiānajē cūtaje cūārē átiāninucūñama. ²⁰ Tunu

bairoa camasā na caweericarārē ūroarieque, wātī yeri pūna jāgori rori wāme átimasírīqūē cūārē átiāninucūñama. Tunu bairoa āmeo teerique, āmeo iñ̄apesucutaje cūārē di rūmū ūno jānagaetinucūñama. Caroaro jīcārō tāni ānimasīgaetinucūñama. Tunu bairoa roro majū caasiañurā ninucūñama. Jīcā poa, ape poa macāña mena āmeo asiari roro majū āmeo tutinucūñama. Bairo ána, āmeo ricawatiri ricaati jeto ānajērē átiganucūñama. ²¹ Tunu bairoa aperā na cacāgorijere b̄tioro iñ̄augaripeanucūñama. Tunu bairoa eti cūmpainucūñama. Tunu bose rūmū qūēnorācūā, nucābugorique mano ugapacari roro majū baimecūnucūñama. Tore bairo átaje capee wāme majū átiāninucūñama. Bairo cajāgoyepu mujārē yu caíquetibujuricarorea bairo āme cūārē mujāā ñinemoña tunu: Tore bairo roro caátipairā petoaca ūno cūārē Dios cū carotimasírīpaure etaetigarāma.

²² Mai, Espíritu Santo p̄ame roque marī caāmeomairījērē, useanirīqūē mena yerijōrō ānajē cutaje cūārē cajoū majū niñami. Tunu bairoa popiye baimirācūā, caroaro yerijōrō ānajē cutajere, camasārē caroaro jūátinemorīqūērē, caroaro cariape camasā mena átiānajē cūārē cajoū niñami. ²³ Tunu bairoa aperā camasārē baibotioena caroaro jīcārō tāni ānajērē, marī rupaū roro marī caátiga tūgoñanucūrījērē ēñotajīátimasírīqūē cūārē marī jomasīñami Espíritu Santo. Bairo Espíritu Santo marī cū cajorije mena jīcārō tāni marī caátiāmata, ni ūcū, “Moisés ānacū cū caroticūrīqūērē áperiyama,” marī ī masiētīñami. ²⁴ Bairi merē Jesucristo yarā caāna p̄ame

Jesucristo yuc̄pāip̄a cū cariarique jāgori roro ati rupaʉ mena tocānacā wāme roro na caátiga tāgoñanucūrījērē canetōecoricarā majū niñama. **25** Bairi Espíritu Santo marī mena cū caāmata, marī cā cajāgoñigarijere bairo jīcārō tāni caáticōā ninucūparā marī ãniñā.

26 Bairo caāna ãnirī, cabaibotiorārē bairo marī ãmerīgarā. Tunu bairoa ãmeo ricawatiri ricaati jeto ãnajē cūtajere marī átiãmerīgarā. Tunu bairo aperā yayere ñāugaripearī na marī ñāteetigarā.

6

Ayúdense unos a otros

1 Yʉ yarā, yʉ bairārē bairo caāna, mʉjāārē ñiñā: Ni jīcāʉ ūcū mʉjāā mena macāācū carorije macāājērē cā caátinucūata, tutuaro mena cariape cū quetibujʉya. Mʉjāā pʉame Jesucristo mena catāgoñatutuarā majū ãnirī caroaro cā juátinemoña, roro cā catāmuonemoetiparore bairo īrā. Bairāpua, caroaro cā tāgoñamairī, nucābugorique mena cā mʉjāā beyogarā. Bairo cā ūnarē na beyorā, tocānacāpua caroaro mʉjāā tāgoñamasacatiwa, roro wātīrē marī ītoecore, īrā. **2** Bairi mʉjāā pʉame tocānacāpua ãmeo juátinemorī, roro mʉjāā caátiñinucūrījērē netōnucācōñanucūñā. Tore bairo ána, Cristo cā caátiroticūrīcārōrē bairo átipeyorā mʉjāā átigarā yua. **3** Tunu apeyera, ni jīcāʉ ūcū cabugoro macāācū nimicāā, “Yʉa, caānimajūʉ yʉ ãniñā. Na caquetibujʉrijere yʉ boetiya,” caibotiopai cā yaye wapa caānipeere cā majūā ītoʉ átiyami. **4** Bairi mʉjāā pʉame roque tocānacāpua caroaro

ĩñabesecõñaña mujãä majãä nipetiri wãme mujãä caátiäninucûrjërë. Tore bairo caroaro mujãä majãä mujãä caátiere mujãä cañabesemasãata, caroaro mujãä tugoña useanigarã. Bairopua, tore bairo mujãä catugoñauseanirjë puame Dios mena caroaro mujãä caátiäne to ãmarõ. Aperã na cabairijere ĩñacõñarí mujãä puame, “Aperã netõrõ caroaro caátiäna jãä ãniña,” ñrõ, mujãä causeanirjë roque cañuetie niña. ⁵ Ni jícãä ūcã Dios caroa cã caroticûrjqüerë caátipeyocõäninucûmaami. Bairi tocänacãhpua marí majãä roro marí caátiäninucûrjërë canetõnucãcõäparã marí ãniña.

⁶ Torecu, ni jícãä ūcã Dios yaye caroa queti aperã na caquetibujurjere catugonucûä cã caämata, cûrõ cabuerã cûärë nipetiri wãme cã cacugorije mena cã juátinemôáto. Ñubueri majã nipetiro na juátinemôáto caquetibujuri majärë na yaye na cacugorije mena.

⁷ Bairi apeyera, ni jícãä ūcã Diore roro cã caiboyeti epepee maniña. Bairi mujãä cûä mujãä majãä rupaure ñtopeeticõñaña. Atiere tugoñañijate: Camasã jícã wãme otene na caoteata, cabero cabutiro carícare jegarã otenucûñama.

⁸ Torea bairo ni jícãä ūcã cûä rupau caborore bairo rorije caátiugoricu, carori wãme cã caáticõämata, caberopu cûärë carorije júgori cayasipau majãä tuacõägumi. Baipua, apei puame roque Espíritu Santo cã caborore bairo caroa wãme caáticõäjúgoricu, cã caborore bairo jeto cã caáticõäninucûñata, cabero yeri capetietie majûrë cacugopau tuacõägumi yua. ⁹ Tore bairo cabairo júgori, marí puame caroa macãäjë átiänajërë

caátiñijhtietiparā marī ãniña. Tore bairo jeto caroa macājērē marī caáticōäninucūata, ti yutea caetaro caroare marī cūgogarā. **10** Bairi marī caátimasirō cārō nippetiro camasārē caroaro na marī juátigarā. Tore bairo netōjāñurō marī caátimasípee niña marī yarā Dios mena catāgoñatutuanucūrā roquere.

Advertencias y saludos finales

11 ¡Íñañijate mājāā cū! Atie catasarijere capaca woarique mena yu majūpha mājāā woatujo yu átiya, caroaro mājāā catāgoñasaparore bairo ī.

12 To caāna, cañtopairā, mājāärē bātioro mājāā rupa yu macājērē cayiserotiganucūrā pāame na majūā caroaro tuagarā, tore bairo átirotiga nucūñama. Na yarā, na quetiuparā, Jesucristo yucāpāipu cū cariarique quetire na caquetibājhata, “Roro popiye marī átirema,” īrā jeto, tore bairo mājāärē átirotiganucūñama. Na quetiuparā narē na cañoapeere borā, tore bairo jeto átirotiganucūñama. **13** Tore bairo cañquetibājhārā, na rupa yu macājērē cayisetarotiricarā caāna nimirācūā, nippetirije Moisés ãnacū cū caroticūrīqūerē átipoyeotinucūñama. Bairo caáperā nimirācūā, mājāā pāamerē bātioro mājāā rupa yu macājērē mājāā yisetarotiganucūñama. Bairo mājāärē tutuaro mena mājāā rupa yu na caátirotirique mena jāgori canetōñucāmasirī majārē bairo tāgoñanucūñama. Bairo rupa yu cāmicātaje na caátirotirije cawapa manierē bairo caānimiatacūärē, tore bairo tāgoñanucūñama. **14** Bairo na cabaimiatacūärē, yu pāame yu caátie mena canetōñucāmasī majūrē bairo

yu ãnitugoñaetuña. “Jesucristo yucupuípu cã cariarique queti roque caroa caãnimajûrje niña,” íri butioro yu quetibujunucuña. Yu puame Jesucristo yucupuípu cã cariarique jãgori ati umurecóopure roro yu caátiere caneturucã yu ãniña. Bairi ati umurecóo macãána na cabonetunucurje cãáre yu átinemoetuña yua. Tiere mere yu jãnacuawu. **15** Bairi maru rupau macãáature cayisericu, o cayise ecoetacu maru caãmata cãáre, ñe ûnie wapa maniña. Dios cã caborore bairo cawãma yeri tãgoñaruquñe mena maru cabuianemoruquñe roque cariapea caãnimajûrje niña. **16** Bairi mujãña nipetiro yu caátirotirijere catugousaru caroaro yeri jõro ãnajuçusa. Maru Pacu Dios caroaro cã cañunamaimasurje mena ãnajuçusa. Tore bairo jeto ãnajuçusa mujãña nipetiro cariapea Dios ya poa macãána caãna, cã caborore bairo yua.

17 Bairo atiere yu caquetibujuro bero, ato jãgoyere ni jicãu ûcu roro popiye yu cã bairique yeoeticuato. Bairi mere yu cabairijere masuñama camasu. Roro popiye yu baio joroque yu na caátaje jãgori capee maju yu rupaure yu camii cutiya. Tiere ñaru, camasu cariapea Jesucristo yu, cã paabojari majocu yu caãniere masuñama.

18 Yu yaru, yu bairuña bairo caãna, Jesucristo maru Quetiupau caroa yeri cutajere mujãña cã jonemoáto, mujãña to Galacia yepa macãána nipe-tirore. Bairoa to baiáto.

Tocuroña niña atie queti yu cawoaturije.

Dios Că Cauetibăju Cūrīcă Tuti New Testament in Carapana (CO:cbe:Carapana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
69a83a35-f961-5e00-b9bd-ee04b851efbd